

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročino. Reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Francišanska ul. 6/L. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna šte. 1'50 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2'50 od petih vrst. Inerdatni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Resna beseda tovarišicam!

Skozi učiteljske vrste gre udar peruti novega časa. Učiteljstvo je dolgo, predolgo deklamiralo o kulturnem pionirstvu. Skozi vsa naša paradna zborovanja je šla ta beseda tekom desetletij tako vztrajno in sugestivno, da je pomenil najtišji dvom nad resnico te legende že izdajstvo lastnega stanu in poklica.

Toda dvomi so postajali vedno glasnejši, vedno pogostejši; resnica in legenda nista združljivi drugače nego v prenesenem, metaforičnem pomenu. Naše pionirstvo pa ni postalo samo metafora — kdo bi se za boga spodtkal ob njo — ampak grda prozaična prevara samega sebe. V nas je danes precizen občutek, da se je prepad med nami in ljudstvom poglabljaj toliko bolj, čim višje je dosela himna na naše kulturno pionirstvo.

Konkreten program, ki si ga je postavilo slovensko učiteljstvo na letošnji krajevski skupščini v Kranju pomeni prelom s preteklostjo, detronizacijo legende o dosedanem našem „pionirstvu“ ter položitev temeljev za resničen kulturni most med ljudstvom in njegovim učiteljstvom. Čim trdnjejši bo postajal ta most v teku bodočih let požrtvovalnega razumevanja čega dela učiteljstva med narodom, tem rahlejša bo legenda, ki bo končno postala meso.

Pot do tega visokega cilja je dolga in težavna. Ne delajmo si iluzij! In ker nismo iluzij, je potrebno, da smo proti samim sebi neizprosni, da podvržemo svoje delo strogi kritiki v preteklosti ter izkoristimo tako pridobljene izkušnje za delo v bodočnosti. Ne da bi hoteli zidati na samovoljnih supozicijah, trdim lahko z vso potrebno doslednostjo, da bomo morali izriniti v dosego svojega načrta vse svoje sile brez izjeme. Program, ki si ga je organizacija postavila, ne sme ostati na papirju, ne dokument za parado, kajti čas, v katerem živimo, ne prenese harlekinad drugače, kakor da harlekin preji ali slej pomete na zgodovinsko smetišče. Klic naroda in odmev stotin src najboljših iz vrst ljudskega učiteljstva ne sme ostati »klic v puščavi«. In da se to zgodi, je nujno in neizogibno, da opremimo svojo organizacijo z vso potrebno avtoritativnostjo.

V organizaciji moramo vzgojiti javno mnenje, ki bo enkrat za vselej onemogočilo pasivno večino članstva. Vsi brez izjeme moramo sodelovati na veliki nalogi. Ni to zgolj ekonomski moment, marveč predvsem etičen moment organizacije.

In ko to razmišljamo, naj ugotovimo dejstvo, da je v naši organizaciji od 2700 članov preko 1800 učitelj. Tovarišice! Ali se zavedate tega dejstva z vso potrebno resnostjo in odgovornostjo? Številno razmerje vas privilegira. Privilegiji nalagajo pa dolžnosti, Noblesse oblige.

Prvo spoznanje, ki se nam vsiljuje iz tega številčnega razmerja, je to, da se brez učiteljice ne bo dosegel stik z ljudstvom, da bo ravno na tovarišicah slonel levov del naše skupne kulturne naloge med narodom.

Ta zavest mora preiniti vsako učiteljico in jo navdati z novo moralno odgovornostjo.

vornostjo pred Bogom in ljudmi! S to zavestjo se mora združiti popolna preorijentacija vsega pojmovanja učiteljskega poklica. Demokratizacija izobrazbe — srčen klic vseh pravih ljudskih prijateljev — se v Sloveniji ne more izvršiti brez učiteljice. Že ta ugotovitev sama pomenja revolucijo vsega dosedanjega pojmovanja navolj učiteljske organizacije. Demokratizacija izobrazbe se mora izvršiti, če nečemo, da naše ljudstvo moralno in materialno propade, za kar bi nosili krivdo mi, slovensko učiteljstvo v svoji naduti »splendit isola«.

Časi, ko so tovariši-učitelji nosili školarca vso težo organizatoričnega in izvenšolskega dela, morajo prenehati. Število in ponos tovarišic morata poskrbeti, da bo stala slovenska učiteljica svojemu tovarišu povsod ob strani, z razumevanjem in podporo. Ponos tovarišic pa zahteva tudi, da jim razumevanje in možnost podpore v izvenšolskem delu ne bo vsiljena od zunaj, marveč da izpeljejo to preorijentacijo v svojih vrstah avtonomno z vsem povdarskom, energijo in vsemi sredstvi, ki jih jim nudi organizacija. Tisočosemsto prosvetnih delavk se v bodoče ne sme več omejiti na delo v šoli, če čaka več stotisočev naših

mater, mladenk in drobne dece na rešilno delo in besedo naših učiteljic. Vse na plan in takoj! Brez dobrih mater in gospodinji ni bodočnosti, če ne bodočnosti v verigah. Le globoka srčna kultura bo celila rane, ki si jih človeštvo zadaja s svojimi barbarškimi, nesocialnimi institucijami in načeli. Vpliv žene, dobre žene je predpogoj ozdravljenja človeške družbe. Zato pa morajo slovenske učiteljice iz svoje rezerve; same si morajo priboriti dovolj socialne izobrazbe, da se bodo približale našim materam in mladenkam z razumevanjem in predvsem s čutečim srcem.

Tovarišice! To poglavje ne sme več izginiti iz naše organizacije, ta klic mora preko vse slovenske domovine. Pri našem samozobrazovalnem delu bodo tovarišice zastopane po svojem številnem razmerju. Morajo biti. Kako, poskrbite same! Poskrbite tudi, da pridejo v krožkih in društvenih zborovanjih na dnevni red vprašanja, ki živo sekajo v meso stotisočim slovenskih žena in deklet in tisočosemsto naših stanskih tovarišic. Tovariši: prostor nastopajočim novim četam prosvetnih delavk! Nosilkam srčne kulture vso podporo in spoštovanje. Pasivnim prezir in brezobziren boj.

L. H.

Potek VII. pokrajinske skupščine poverjen. UJU — Ljubljana v Kranju.

Nova epoha v zgodovini slovenskega učiteljstva. — Tesna spojitev učiteljskega udejstvovanja v smislu potreb kmetijskega naroda. — S pokrajinsko skupščino v Kranju je jasno označena tudi kulturna smer organizacije.

(Konec poročila o pokrajinski skupščini v Kranju dne 6. in 7. julija 1927.)

POKRAJINSKA SKUPŠČINA.

Po kratkem odmoru po delegacijskem zborovanju odprli dne 7. VII. ob 9. uri poverjenik tov. Andrej Skufj v dvorani Sokolskega doma v Kranju VII. pokrajinsko skupščino s sledečim nagovorom:

Poverjenikov nagovor.

Slavna skupščina! Otvorjam VII. letno skupščino ljubljanskega poverjenišva Udruga jugoslovenskega učiteljstva, tu v metropoli lepe Goranske, zastražene po naših gorskih velikanih, ki liki mogočnemu zidu čuvajo to našo zemljo.

Tu ob vznosu naših veličastnih planin smo se zbrali, da se navzamemo za svoje delo onega poguma, samozvesti pa tudi požrtvovalnega samozatajevanja, ki ga potrebuje liribolazec, ki hoče stopiti na svobodne višine sinjih gora. Poguma nam je treba in vztrajnosti, saj gre naša pot kvišku, k visokim ciljem, da bo naša organizacija, kot predstaviteljica našega stanu, kakor gorski velikan vidna vsemu narodu, da bo stala zanj in v njegovo obrambo trdno, kakor stoje sive skale naših gora.

Temni oblaki in ljute nevihte zakrijejo pogostokrat naše gorke vrhove, da se očisti in odeti v snežno belino potem tem lepše in veličastneje vzpenjajo v sinje nebo.

Tudi preko naše organizacije je šla burja neviht, razčistila je ozračje in odnesla kar je bilo bolnega in nezdružljivega. Pogledali smo si iz oči v oči in danes vemo, česa nam je treba. Lik našim goram po nevihti vstaja organizacija očiščena in prerojena v solncu pravega in iskrenega tovarištva, polna resnične stanovske zavesti in trdne volje do dela. Oblaki, ki še zastirajo tupa tam jasn pogled v daljino in višino izginjajo drug za drugim in jasni se vsepovsod.

hrvatsko-srpske koalicije, a i poslije našega Oslobođenja u novoj je državi našoj mnogo pretrpio i progonjen bio, jer je nastavio otvoreno borbu za svaku pravdu, domoljubnu i prosvjetno-stalešku stvar.

Roditelji su mu seljačka korenika iz Ivankova kod Vinkovaca, pa je iz seljačke poštene in mnogo uvažavane kuće punio u svijet jačinu duše i dobro srce, sklonu, da svakome stradalniku pomogne.

Po svršenju nižoj gimnaziji u Vinkovcima pošao je učiteljsku školu u Osijek, gdje je maturirao g. 1902., a potom je službovao u Đakovu, Cabuni, Lpišić-Bukovici, Čajkovcima, Grbavcu, Osijeku i konačno u Zagrebu od g. 1920., odakle je g. 1926. zimi bio premješten u najzabitniji gorski zaselak Krakar za ministrowanja Stj. Radića, ali nije zbog bolesti mogao da otputuje tamo, se je bio i uz sve liječničke svjedodžbe nepravedno suspendovan od službe i plaće, otpušten i konačno poslije duglje vremena penzionisan. Proljetos je reaktiviran, dodjeljen na rad društvu »Crveni Krst« u Zagrebu, gdje ga je nakon duljeg i teškog bolovanja stigla smrt.

I kao čovjek i kao učitelj kod svih čestitih ljudi, koji su ga poznavali, stekao je priznanje i štovanje, a naročito je kao nacionalni radnik i prosvjetni radnik i izvan škole pa i u staleškim organizacijama istican kao naročiti primjer iskrene predanosti za sve što je bilo lijepo, dobro i plemenito i dobroj stvari na ukaz. — Poznat je njegov osobiti rad u svojstvu člana

Kam gre naša pot?

Učitelji naroda smo! Učitelji smo pred vsem onih širokih plasti našega preprostoga naroda, za katerega je osnovna šola edino izobrazovališče. — To dejstvo imperativno narekuje smer našem delu.

Ogromna večina tega naroda se preživlja z delom na kmetiskih gredi in većina učiteljstva deluje na podeželskih šolah. Tudi tega dejstva ne moremo in ne smemo prezreti.

Premnogokrat smo slišali ugotovitev, da je napredek, rast in moč države odvisna predvsem od napredka širokih slojev kmetijskega naroda — od kulturnega in gospodarskega napredka tega naroda. — Ta ugotovitev nam ne sme biti fraza, ampak mora preiti v našo posest kot živa istina. Tu je naša bodočnost, tu je neizčrpen vir narodove sile.

Kaj sledi nujno iz tega? Poznati moramo ta narod, temelje njegovega moralnega razvoja in gospodarskega napredka ter se zavestno postaviti v njegovo službo vsi — učitelji, kakor učiteljice.

Ali se ni zgodilo to tudi sedaj — ali ni ta evangelijski star, kot je svetopisemski?

Da, nihče ne more zanikati, da ne bi slovensko učiteljstvo od nekdaj delovalo na kulturnem in gospodarskem polju. Delovalo v šoli in izven šole. Mogoče je prejšnja učiteljska generacija v tem pogledu več storila kot sedanja. Imamo med slovenskim učiteljstvom sijajne vzglede kulturnih in gospodarskih delavcev in narodnih vzgojiteljev.

Toda pogledjmo naše število in priznajmo: premnogo jih je stalo ob strani in vse to delo ni bilo enotno usmerjeno in idejno fundirano. Maršikateri se je res poglubil v narod in zadel pravo smer, a premnogi niso našli s svojim delom odmeva v narodu. Drugi pa so mu stali kot tuji

»Glavni odbor UJU« u Beogradu, u svojstvu blagajnika »Povjereništva UJU« u Zagrebu pa i kao odbornika i osnivača »Učiteljskog društva Jedinstvo« u Zagrebu.

Usto je kao tajnik »Udruženja ratnih invalida« u Zagrebu požrtvovno djelovao na korist invalidske sirotinje.

Za svoj priznati idejno i prosvjetni rad odlikovan je ordenom Sv. Save.

Glavna crta njegovoga rada na svim mjestima je nesebičnost i dragovoljna žrtva za opće narodno i staleško dobro, pa je stoga ostavio trajan spomen među svima, koji su s njim saradivali i za koje je radio.

Naš narod po selima, gdje je službovao i djelovao, zaplakao je za njim kao za pravim narodnim čovjekom, koji nikada nije zaboravio sela, iz koga je nikao, pa je naročito štovao i ljubio domoljubnog, radnoga i poštenoga seljaka.

Među drugovima i saradnicima njegovima dugo će se opaziti njegov nastanak, jer je Blaža Šetića teško nadomjestiti.

Kao nekompromisni jugoslovenski nacionalista ostao će uvijek kao neutrudivi borac, spreman na sve žrtve, u trajnoj napomeni kao uzor domoljuba.

Dne 15. o. mj. sahranjeno je njegovo mukotrpno tijelo na Mirogoju u Zagrebu u nazočnosti naročitih predstavnika: Prosvjetnog Odjeljenja g. dr. Ivana Kasumovića, prosvjetnog inspektora i profesorskog društva g. Pavla Serdara, gimn. direktora, pa i u nazočnosti bansko-stolnoga vijećnika g. Strohala, zagrebačkog

nasproti in so se zavestno opredeljevali od njega kot nekaka boljša kasta.

Dvoje je potrebno, da najdemo pot nazaj k narodu, iz katerega smo izšli, in da postane naše delo uspešno.

Zavedati se moramo, da mestna kultura in civilizacija ne more biti merilo in kompas za naše delo med preprostim narodom, da ne gre slepo prenašati mestnih navad, razvad in naprav na kmete, da ima kmetijska kultura svoje lastne temelje in samosvoje pogoje rasti, da moramo graditi na danem temelju in se z ljubeznijo poglobiti v dušo naroda, ne pa z domišljavostjo gledati nanj od zgoraj.

Spoznati pa moramo tudi njegove gospodarske in socialne prilike, realne pogoje njegovega obstoja, vse one sile, od katerih je gospodarsko odvisen. Naša ljubezen do naroda mora biti stalna. Naš kmet preživlja težko gospodarsko krizo. Ob sedanjih gospodarskih pogojih in pri sedanjem načinu gospodarjenja je njegov obstoj ogrožen. Ni dovolj, da ga razumemo, moramo mu tudi pomagati. Treba mu je temeljiteše strokovne izobrazbe in organizacije samopomoči. Tu mora najti v učitelju oporo in vodnika.

Tudi učiteljico čaka mnogo hvaležnega in nujnega dela na polju gospodinjstva, socialnega skrbstva in ljudske higijene.

Za vse to delo treba učitelju resne priprave in temeljite samozobrazbe, treba mu je zanesljive opore. Kje drugod naj jo išče kot v svoji organizaciji. Od organizacije pričakujemo, da bo vodila in organizirala naše samozobrazovalno delo in nas usposabljala, da kot celota in kot posamezniki vršimo veliko in odgovorno svojo nalogo.

Vedno večje, naravnost ogromne so naloge, ki čakajo našo organizacijo. Ako naj jih reši, moramo podvojiti, potrojiti svojo delavnost in požrtvovalnost. Nihče ne sme stati ob strani. Vsak posamezni član se mora zavedati svoje odgovornosti do organizacije, Brez žrtve ni uspehov! Proč s samoljubjem, ki vidi le sebe, proč z nezdruvim skepticizmom in neplodnim kritikovanjem, ki ga je pri nas vse preveč, seje samo malodušje ter jemlje drugim veselje do dela! Osebné ambicije podredimo potrebam skupnosti. Vse naj nas družijo zavest stanovske solidarnosti, zavest skupnih velikih nalog in ciljev.

Se se ne zavedamo kakšno silo lahko predstavlja organizirano učiteljstvo, ako ga vodi ena volja in sledi veliki ideji, da vsak posameznik kot discipliniran član služi skupnemu cilju. Podesetorile se bodo naše sile in nobena naloga nam ne bo pretežka. Zasidran v narodu bo naš stan veselejši, ki bi kljubovala vsem viharjem in naš osvobodila vsakega jeroštva.

Zato se oklenimo svoje organizacije — našega Udruga. Njegova usoda je naša usoda. Delujmo za njegovo rast in moč, do uresničenja našega ideala, t. j. za združenje vsega učiteljstva brez izjeme v njenem okrilju.

Živelo stanovsko edinstvo, živelo iskreno tovarištvo, živelo neodvisno, svobodno učiteljstvo!

Pozdravi gostom.

Po nagovoru pozdravlja odlične goste, ki so nas posetili in sicer: g. vladnega svetnika okr. glavarja Znidaršiča kot zastopnika drž. oblasti, g. župana Pirca, povdarjajoč nujno potrebo skladnega harmoničnega dela med občno in šolo. Dalje pozdravlja direktorja Kranjske gimnazije g. Košnika, soprogo g. vladnega svetnika Znidaršiča kot zastopnika Kola jugosl. sester. Iskreno pozdravlja zastopnika Šumadijskega učiteljskega društva tov. Mihajlovića, zastopnika uč. iz Južne Srbije tov. Seizovića, zastopnika poverjenišva Zagreb tov. Rubesha, dalje ref. min. prosvote tov. Flereta, sreskega šol. nadzornika tov. Rusa, ter oblastne poslanca tov. Moderndorferja iz mariborske oblastne skupščine in tov. Peterlina, iz ljubljanske oblastne skupščine. Vse pozdravljene goste članstvo navdušeno z aplavzom pozdravlja.

Nato se poverjenik spominja najvišjega pokrovitelja prosvete našega kralja ter poziva na

kanonika dr. Lovre Radičevića, za grebačkih odvjetnika dr. Ljube Tomasića i dr. Ivana Jurišea sa članovima sekretarijata SDS u Zagrebu i drugih znana i prijatelja, koji su u naročito velikom broju došli na ovaj pokop. — Uz raztužanu obitelj i rodbinu došli su na pokop u velikom broju učitelji i učiteljice grada Zagreba i okolice, njegovi iskreni drugovi i saradnici, pa i mnogobrojni ratni invalidi. — Veliki broj sabranih na ovome pokopu dokaz je, koliko je pokojni Blaža bio štovan i voljen među svima slojevima građanstva i činovništva zagrebačkog i okolice.

Drug prof. Josip Škavić, predsjednik Povjereništva UJU u Zagrebu po svršenim molitvama pred mrtvačnicom na Mirogoju izrekao je u ime »Glavnog odbora UJU« u Beogradu i »Povjereništva UJU« u Zagrebu svoj govor.

Poslije ovoga govora koji je mnoge ganuo do suza, krenula je velika povorka prema grobu, gdje se poslije obavljeno blagoslova oprostio od pokojnika predsjednik učiteljskog društva »Jedinstvo« za grad Zagreb i okolice drug Ivan Vereš lijepim i dirljivim govorom.

U ime organizacije SDS u Zagrebu opršta se dr. Tomasić od njegova tijela.

Time je ova žalobna svečanost svršena. Naš dragi Blaž ostao je za vječna vremena na Mirogoju, da za njim stalno tuguju njegova razalošćena porodica i njegovi mnogobrojni prijatelji. Slava mu! Ves.

LISTEK.

† Blaž Šetić,

učitelj, član Glavnog odbora UJU.

Ovaj mučenik v nacionalnom, prosvjetnom i staleškom poslu izdahnio je svoju plemenitu dušu 13. o. mj. u 18½ sati u svome stanu u Zagrebu.

Blaž Šetić, naš nezabavni i vrijedni drug, bio je već odavna slaboga zdravlja, jer mu je na bojni front tane prostrijele pluća, pa je od te rane jedva ostao živ. Brižno se čuvajući izgledao je i zdraviji, nego što je i bio, ali ga proljetos shrvala ljuta gripa i njegova se tjelesna snaga rapidno rušila, jer je nesretna klica tuberkuloze, zadobivene u ratu, dobila posvemašnjeg maha i konačno utrnila žisku njegove vesele duše i zgnječila njegovo toli dobro drugarsko srce.

Dragi je pokojnik uopće poznata ličnost u cijeloj Kraljevini našoj zbog svoga javnog nacionalnog i prosvjetnog rada u redovima nacionalista učitelja i ratnih invalida. — Njegova naročita borbenost u prvim redovima svih domoljubnih i prosvjetno-staleških borbi poznata je, a pri tome uvijek dokazalo se, koliko je bio dosljedan, iskusan, bistar, inteligentan i iskren. — Zbog svojih domoljubnih i prosvjetno-staleških borbi bio je već prije našega Ujedinjenja progonjen kao pristaša

vzoče, da zaključijo trikratni živijo. Potem prebere vdanostno brzojavko na kralja, ki jo članstvo z burnim aplavzom sprejme.

Odzdravi gostov.

Okrajni glavar g. vladni svetnik Žnidaršič se zahvaljuje za pozdrave. Z veseljem se je odzval, da prebije nekaj časa med učiteljstvom, ker ga pozna in spoštuje kot pionirja na kulturnem polju, ker vrši eno najtežjih nalog z vzgojo mladine. Najskrenejše nas pozdravlja in želi, da bi naše zborovanje doseglo velik uspeh, za nas, šolo, narod in za državo.

G. župan Pirc pozdravlja skupščino najskrenejše v imenu občine. Napredno mesto Kranj je že od nekdaj na dobrem glasu, da ljubi šolstvo in visoko cenijo učitelje, zato vse meščanstvo s simpatijami sledi našemu delu in si šteje v čast, da se vrši zborovanje v Kranju. Omenja kolebanje in zmešnjave političnih strank. Posamezniki se brigajo le za svojo korist, dobrobit države jim je deveta briga. Naše narodno učiteljstvo je poklicano, da vcepi v mlada srca ljubezen do ujedinih domovine. Treba je, da učiteljstvo vzgoji nov rod, ki se bo držal gesla »salus rei publicae«. Želi, da bi se nam posrečilo to nalogo izvršiti sebi v čast, domovini v srečo in spas. Z iskrenimi željami, da bi se današnje zborovanje moglo ponasati z lepimi uspehi tako v strokovnem, kakor tudi v nacionalnem pogledu nas še enkrat v imenu mestne občine pozdravlja.

G. ravnatelj Košnik pozdravlja skupščino v imenu najvišje institucije na Gorenjskem, t. j. kot ravnatelj gimnazije ter izjavi: »Prišli ste v našo sredo, da tukaj obravnate svoje stanovske težnje, da se napojite z duhom, ki je potreben za nadaljnje delovanje. Pozdravljam vas tovariši, ki polagate seme v mlada srca in jih vzgajate, da bodo izpolnjevala svojo dolžnost v vsakem oziru. Vaše delo jasno pričča, da ste prišli s pravim duhom, da je delovanje pravilno.

Pozdravljam vas nadalje v imenu državnih uslužbencev in upokojevcev. Mi uradniki moramo biti povsod skupno na braniku svojih pravic. Pozivljam vas, da v vsakem oziru povdarjate, da moramo biti v prvi vrsti uradniki in uslužbenci, potem šle strankariji. (Gromovito ploskanje.) Pozdravljam vas še enkrat in se zahvaljujem za priznanje.

Nato omenja poverjenik, da nas ni mogel posetiti naš predsednik UJU Vlada Petrovič, ker je nujno zadržan v Beogradu. Tov. tajnik prečita njegov dopis. Predlaga pozdravno brzojavko. Po pozdravnih nagovorih pride na vrsto referat tov. Dolgana.

Vzgoja kmetijske mladine po šolski dobi.

Za svoj globoko znanstveni in vsestranski bogati referat je prejel tov. poročevalec od skupščine kakor tudi od poverjenika toplo zahvalo.

Njegova izjava so bila v glavnih pogledih sledeča:

Izobrazba je individualna ali pa socialna. Naša izobrazba mora biti socialna in cilji ji mora biti ljudska izobrazba; sprejemati in asimilirati moramo one kulturne dobrine, ki bodo narodu v korist. Element, ki veže ljudi v družbo, je proizvodnja delo; od večje ali manjše proizvodnje so odvisne tudi duševne razmere kakega naroda. To načelo moramo upoštevati pri izobraževalnem delu med narodom, bodisi da gre za deco ali pa za odrasle ljudi; tudi pri vzgoji kmetijske mladine mora veljati ta smer. Naš narod je kmetijski in država bo uspevala, če dvignemo kmetijski stan. Kmetijsko ljudstvo pa ne sme biti sredstvo za kake druge namene, ampak mora biti subjekt našega delovanja.

Nekaterim je mar le moralna vzgoja mladine, obvarovati jo hočejo pred moralnimi zablodami. Uspeha pa ni, ker se ne brigajo za gmotni položaj mladine. Misliti bi morali najprej za njihov kruh.

Danska visoka ljudska šola stremi, da bi ljudstvo etično prerodila, potem pa tudi gospodarsko. To hoče doseči z vzgojo v zavodih, kjer mladeniči živijo v prijateljskih in intimnih stikih z učitelji; osebnost vpliva na osebnost.

Naše ustanove za izobrazbo kmetijske mladine so enostranske: ali upoštevajo le kmetijsko strokovno stran ali pa le kulturno; spoiti pa moramo v organsko enoto oba elementa.

Izobrazba v raznih zgodovinskih dobah nam dokazuje, da je bila vzgoja vedno taka, da je imel do nje korist tisti razred, ki je takrat vladal. Vzgoja kmetijske mladine mora biti tudi taka, da bo koristila kmetiskemu sloju.

Eno leto »delovne šole«.

(Ob priliki razstave 6. razreda in 50-letnice deške osnovne šole v Studencih pri Mariboru od 2. do 4. julija 1927.)

Petdesetletnica deške osnovne šole v Studencih je dala povod, da se je pod vodstvom upravitelja tov. A. Hrena priredila v glavnem delavskem centru mariborske okolice razstava vseh deških šolskih izdelkov. Ni pa bila ta razstava običajne šolske kvalitete, ampak izložba izrednega, povsem novega in marsikomu sploh še nepoznanega obličja. Zraven vzornih proizvodov nižjih razredov je posebno senzacionalno vzbudila samostojna razstava delovne zajednice 6. razreda (vodja tov. Ernest Vranc), ki se je predstavila kot nekaj neoficijalni »poizkusni razred« in je pokazala uspeh delovnega pouka (industrijskega tipa) tekom enega šolskega leta.

Mnogo se danes govori, še več pa piše o »delovni šoli«, tuintam je tudi že obstajala v kakem predavanju, skoro vsak nadzornik jo že več let priporoča, vendar jo še marsikdo smatra za Scilo in Karibdo in vse ostane pri starem. Poznam tovariše, ki kljub čitanju domače in tudi novejšega pedagoške literature ostanejo pri najboljši volji — na mrtvi točki. Vzrok? Deloma pomanjkanje praktičnih smernic in prenasičenje teoretskih razglabljanj, deloma flegmatična komodnost, največ pa zakrnjena konservativnost, češ, saj gre dobro po starem kopitu! Na srečo se že precej jasni (tudi pri naši organizaciji, ki že letos nudi izobraževalni tečaj) in mnogo je že tovarišev, ki uvidevajo potrebo reforme današnje šole v praktično smer, nekaj jih je, ki so reformo po današnjih možnostih že izvedli!

In ravno v Studencih smo videli, da tak preokret ni tako težaven, kot si ga marsikdo predstavlja, treba je le odločnosti in dobre volje. Prvi poizkus, ki smo ga videli,

Naš mladenič naj najpoprej spozna svoj družabni in gospodarski položaj ter se naj zaveda, da je socialno bitje. Človek pa ni socialen, če ne proizvaja. Mladini moramo tedaj dati tudi strokovno kmetijsko izobrazbo, zato da bo več proizvajal. Da bo pa mogel zadržno živeti, mu je treba etične izobrazbe, ki se naj dopolnjuje s čitanjem in poznavanjem leposlovnih del, domačih in svetovnih. Mladina naj bo informirana o svetovnih dogodkih, ki se jih naj navadi tudi kritično presojati.

Različna je stopnja razpoloženja za izobrazbo med našo mladino, vendar lahko rečemo, da je povprečna duševnost sprejemljiva za kulturo in je treba le sposobnih delavcev.

Važna je osebnost, ki bo vzgajala mladino. Prvo je, da je prepojena z najčistejšim demokratizmom in da čuti gospodarske in kulturne potrebe kmetijskega ljudstva; malomeščanska duševnost bi mu bila le v kvar. Osebnost mora biti krepka in je naspotstva in neuspehi ne smejo žaliti. Obvladati mora ona znanja, ki so kmetiskemu ljudstvu potrebna.

Kmetijski urad bo ustanovil kmetijsko-nadaljevalne tečaje za kmetško mladino. Teh tečajev pa bo le malo, ker ni denarnih sredstev, zato bo treba ustanoviti mladeniške klube ali krožke. Pa tudi kmetijsko-nadaljevalni tečaji bodo morali biti po svoji obliki in življenju le krožki, v katerih bodo vladali mladeniči sami, učitelj jim bo pa le tovariš.

V organizaciji naj se sestavi odsek, ki bo pospeševal mladinsko vzgojo med kmetiskim ljudstvom, v ta odsek pa naj se pritegnejo tudi zastopniki ljudstva, potem pa oni sloji, ki so poklicani, da delujejo med ljudstvom. Glavno pa je, da beseda postane dejanje!

Tov. Jos. Ahlikova je v temperamentnem govoru začela svoj referat

Naša mati

ter je v poetični obliki podala vse etične in socialne prilike naslovne teme. Fascinirala je članstvo tako, da je bila med govorom in posebno ob koncu živahno aplavdirana. Referat bo priobčen v Učit. Tov.

Kot zadnja točka dnevnega reda je referat tov. Malnariča.

Rdeči križ — človekoljubna organizacija.

Tov. Malnarič nam razlaga ustroj organizacije Rdečega križa, povdarja njen pomen, naštevajoč druge ukrepe organizacije med vojni in po vojni ter prosil učiteljstvo naj jo v njenih humanih stremeljih podpira.

Poverjenik se mu zahvali za izčrpano in strokovno izdelan referat nakar omeni, da je dnevni red izčrpan.

Zahvaljuje se g. Janku Majdiču, ki nam je blagohotno odstopil prostore za zborovanje, direktorju gimnazije g. Košniku za prostore, v katerih so zborovali odseki, g. županu Pircu, in g. Hrovatinu, gospodarju »Narodnega doma«. Zahvaljuje se še posebej tukajšnjim tovarišem, ki so pod vodstvom tov. Lapajnetja vse vzorno pripravili za zborovanje.

Položitev venca pred spomenik velikega kralja Petra I. — Osvoboditelja.

Za zaključek pozove poverjenik učiteljstvo, da se odpravi pred spomenik kralja Petra I. Osvoboditelja, kjer položijo venec v imenu pov. UJU — Ljubljana, učiteljstvo pa zapoje »Bože pravde«.

Na grobeh naših narodnih mož.

Celokupno učiteljstvo odide potem na pokopališče, kjer nas je tov. Mervič pri Prešernovem grobu spominjal vseh zaslug mož, ki počivajo tu in sicer Prešerna, Jenka, biv. urednika Učit. Tovariša Žumra, spomnil se je tudi drugih tovarišev, ki počivajo tu, nam predločil njih težko nacionalno borbo, njih ljubezen do domovine in stanu ter nas bodril, da v tem pravcu nadaljujemo do končne zmage. V imenu UJU je položil venec, spleten iz planinskih rož na Kravcu, na grob Prešerna, Jenka in tov. urednika Uč. Tov. Žumra, navzoči pa so zaključili trikratni »slava« v počaščenje njihovega spomina.

S tem je bila skupščina zaključena v znamenju najresnejšega pozitivnega dela, ki ga ne ovrže še tako nizkotna, škodoželna zavist.

(Predloge, sprejete na skupščini, prinesemo v prihodnji številki.)

znači precejšen prelom s preteklostjo in vendar je nepričakovano dobro uspel.

Prvi hip smo z nekako skepsko ogledovali ogromno delo 12—14-letnih dečkov v teku 1. šolskega leta, a kmalu smo se prepričali, da veje tu povsem drug duh, duh praktičnosti in produktivnosti. Vsa polna šolska soba kaže uspehe individualne in socialne vzgoje studentske delavske mladine. Snov celega leta ima kraju primerno kulturno tehnično tendenco, ki veže vseh 13 delovnih skupin v eno celoletno učno enoto, ki se zrcali v izreku: »Delo sladi življenje!« To je vodilna smer, ki se je obdelala po principu samodelavnosti, domorodnosti in koncentracije na poseben produktiven način.

Vsak učenec je vodil svojo »Delovno knjigo« in v njo je zbiral vse podatke in izsledke posameznih delovnih skupin — vse ilustrirano in kolorirano, da ima gledalec povsem tudi jasno sliko estetske vzgoje. Razstava je bila razdeljena po delovnih skupinah, ki jih je razredna zajednica obdelala tekom šolskega leta: Jesen, praznik vseh mrtvih, Ujedinjenje, Miklavž, Božič, Novo leto, zima, pust, pepelnica, Velika noč — praznik pomladi, Jurjevo, ljubi maj — krasni maj, Binkošti — praznik poletja, počitnice prihajajo. Pri vsaki skupini so bile skupini primerne slike, izdelki iz gline, lesa, zvezki, delovne knjige itd. Zanimivo je, da se je risanje kakor tudi ročno delo (izrezov, model., kart., mizarstvo) gojilo le kot učni princip, torej v zvezi z vsemi predmeti, ki so se koncentrirali v delovne skupine. To se mi zdi za višjo stopnjo edino pravilno, ker se sistematično risanje goji itak od 1.—5. razreda. Značilno je tudi delo teh delovnih zajednic, v katerih pride individualnost učenca do veljave: vsak riše kak drug predmet, ki pa mora biti v zvezi z delovno skupino. Učenci sami iščejo motive za dotično delovno skupino, seveda je brez-

Splošne vesti.

KONTRAKTUALNA STOTINA.

Med tremi tisoči učiteljstva v Sloveniji je dobra stotina takozvanih kontraktualcev, učiteljev, ki so nastavljeni pogodbeno. To so brezdomovinci proti svoji volji. Italija jih je vrgla na cesto, ker so čutili slovensko, v Sloveniji živijo kot ne dobro došli gosti, ker so italijanski državljani. Biti državljani je namreč več, kot pa biti pripadnik enega plemena. Poleg tega je posebno zadnji čas slovenska narodna zavest toliko napredovala, da poznamo Kranjce, Štajerce, Primorce, Korošce, med tem ko je pojem Slovenec zaenkrat še nerazčiščen in nedogann, pojem eksaltiranih fanatikov.

Pa k stvari! Stotina kontraktualnih učiteljev je polom slovenskega gospodarstva. To mnenje je prevladovalo v uradnih in neuradnih krogih, ko je bilo število kontraktualcev še daleko nižje, in prevladuje danes, ko je narastlo — čujte! — na celo stotino. Zadržali so gospodarski polom v drželi le na ta način, da so pogodbenim učiteljem odmerili 60% plačo. Teh šestdeset odstotkov ima svojo logiko. Ali ima ostalo učiteljstvo polno plačo kot nagrado za svoje državljanstvo, ali se hoče pri kontraktualcih dokazati, da je v resnici predobro plačano? 40% je zagonetna številka, ki dokazuje, da moreš živeti prav tako s celo, kakor s polovično plačo. Če ne dokazuje še, bo pa to dognal eksperiment!

Ministrski svet, ki je koncem meseca aprila pretresal položaj pogodbenih učiteljev, je priznal, da je postopanje s kontraktualci nevzdržno. Priznal je, da so brezpravni, s tem, da jim je zagotovil službo za tri leta s pogodbo, priznal je s tem, da je načelno ustanovil, da se plačujejo kakor ostalo učiteljstvo. S tem kontraktualci še daleko niso značeni z ostalimi, ker ne morejo nikakor doseči stalnega nameščenja, da niti ne govorimo o vseh drugih pravicah, ki izvirajo iz tega. Ministrski svet je načelno priznal, da gre učitelju za isto delo enako plačilo, in ga zavaroval pred samovoljo lokalnih činiteljev s tem, da mu je zagotovil službo za tri leta.

Ukrep ministrskega sveta so kontraktualci sprejeli z odkritim veseljem. Ni bilo vse, kar so želeli, a bilo je mnogo. Predvsem je dajalo upanja, da bo že enkrat padla ona nedobrohotnost, ki so jo imeli dovolj prilike spoznavati posebno v mariborski oblasti.

Vse kaže, da se je kontraktualno učiteljstvo v tem varalo. Vse kaže, da hočejo lokalni činitelji ostati — vzlic ministrskemu sklepu — kontraktualcem enako nenaklonjeni kakor doslej. Zakaj dvojna mera spriči bore stotine ljudi, ki so prestali več slabega kot dobrega — je umljiva samo majhnim, res majhnim ljudem, in bodo znali razložiti samo pigmejci, a še ti ne v obraz, ker se sramujejo. Ali je res, da odjedajo pogodbeni učitelji kruh drugim? Ta očitek prevladuje celo med nekontraktualnim učiteljstvom samim. Jasno je, da stotina ljudi ne more pasti odločilno na tehtnico. Tudi so dobili kontraktualci večinoma tako mesta, ki jih drugi niso marali. Po naših središčih je polno oseb, usposobljenih za učiteljsko službo, ki raje doma čakajo boljših prilik, kakor pa da bi šli v hribe, kamor so šli kontraktualci. Ali so take osebe oškodovane? Ali so njih gmotne prilike tako slabe, da jim brezposelnost, preganjanje in zlostavljanje ljudje odjedajo kruh? Krilatice o odjedanju kruha je zrastle na slabo pognojenih tleh in jo more krmiti kvečjemu zloba. Pojav, da javnih in zasebnih služb ni dovolj, ni omejen le na šolstvo in tudi ne le na Slovenijo, ne samo na našo

državo. Kriza je vsečez, in kdor hoče na menoma biti krivičen, bo dolžil, da jo je povzročila stotina brezpravnih ljudi.

Povsem drugo vprašanje je, kako so kontraktualci s svojo nagrado živeli. To ni le vprašanje administracije, marveč vprašanje najprimitivnejše človeške pravičnosti. Kriči že dejstvo samo na sebi, da prežema eden od dveh, ki vršita isto delo, komaj polovico od drugega. Žalostno pa je, da, zločinsko, ako so se pustile stradati cele učiteljske rodbine le radi ločevanja med kontraktualci in nekontraktualci. Kontraktualci s svojo nagrado ni mogli živeti. Ako je imel na nesrečo še kakega svojca, da ga je moral podpirati, je trpel bedo. Rodbine pa so se morale odreči vsemu ter so se zadovolje, ako so hotele imeti najnujnejše za obstanek. Te razmere trajajo že leto in več, pa še ni trohice razumevanja za njih težek položaj pri nekaterih takih, ki bi od njih lahko zahtevali nekoliko uvidevnosti, da niti ne govorimo o sočutju. Ali hočete pognati ljudi v bolezen in pogin?

V večjo čast fiskusa se v teh mesecih na poseben način štedi prav pri ljudeh, ki so bili stalno mačehovsko tretirani. Ministrski svet je kontraktualce izenačil z ostalim učiteljstvom ter jim pogodbeno zagotovil polno plačo za vso službeno dobo. S tem bi bila popravljena krivica, ki se je delala doslej. A kaj doživljamo? Rešuje se slovensko gospodarstvo pri stotini stradaljočih ljudi. Vzlic ministrskemu sklepu, vzlic pravični pogodbi se kontraktualcem odtrguje pošteno zaslužno s tem, da se jim nakazuje polna plača šele z julijem tekočega leta. Kaj pomenja to? Ali pomenja, da bo moral pogodbeno nastavljeni učitelj tudi nadalje računati z nenaklonjenostjo kot tujec, ki drugim odjeda kruh? Ali pomenja, da se mora reševati gospodarska kriza pri tistih, ki najtežje živijo?

Prizadeti učitelji, pomagajte si s takojšnjimi prizivi, kakor hitro ste dobili obvestilo, da ste oškodovani vzlic jasnemu besedilu pogodbe! Prepričani smo, da bo sčasoma vendarle zmagala zakonitost nad zlo voljo.

— Samoizobraževalni tečaj pov. UJU od 25.—30. avgusta v Ljubljani. Okrajna učiteljska društva, ki še niso odgovorila na tozadevno okrožnico poverjeništvu, naj to stori takoj! Prijavijo se lahko tudi posamezne učne osebe direktno pri poverjeništvu. Predavanja so razvidna iz zadnje številke »Učit. Tov.«

— Cena vožnje za skupščino UJU bo objavljena takoj, kakor hitro se izve rezultat. Do sedaj še ni ugotovljeno ali bode ¼ ali le ½ vožnja, ker min. saobr. še ni rešilo tozadevne vloge.

— Teme za učiteljsko skupščino UJU v Skopju, ki jih je razpisal Izvršni odbor UJU so bile istemu vpslane. Izbrane so sledeče: Prva: »Program naše organizacije v bodočnosti«, poroča Borivoj Josinovič, učitelj v Šabcu. Druga: »Občji pregled naših prosvetnih razmer in njihovo izboljšanje«, poroča Nikola Gašič, učitelj na učiteljskišči v Mostarju. Obe temi bodeta natisnjeni v »Narodni Prosveti« in je z objavo pričela »N. P.« v 56. številki od 24. julija t. l.

— Onim, ki gredo na glavno skupščino UJU v Skopje. Mislim, da je za največjo večino slovenskega učiteljstva, ki se odpravlja na skupščino v Skopje, tako Skopje kakor Južna Srbija docela neznan svet; zato mislim, da bi vsakomur dobro došel vodnik, ki bi pokazal in povedal, kaj je tisto novo, kar se bo videlo, odkod je in zakaj, kakšna je njegova povest. Najprimernejšega takega vodnika pa sem našel v knjigi »Skopje i Južna Srbija«, ki jo je l. 1925. izdalo in založilo »Prof. društvo v Beogradu«, a so pri njeni sestavi sodelovali

po tedenskem delovnem načrtu, ki se je vsled raznih »prilicnosti« seveda mnogokrat »prevrgel« in nastal je novi, ki je odgovarjal spremenjeni situaciji. Glavno je, da so bili učenci vedno v tekočem in so sami iskali nove »senzacije«.

Kakor rečeno, je koncentracija tako spretno izvedena, da kaže vsakemu opazovalcu učni postopek iz povsem novih vidikov. Ne dopušča mi prostor, da bi navedel izložene stvari, omenil bi le, da so bile razstavljene stvari, ki presegajo smoter osnovne šole, kar dokazuje, da se z organizacijo delovnih zajednic in s pomočjo delovnega principa doseže mnogo več nego zgolj s suhoparnim verbalizmom in golim intelektualizmom.

Razstava je imela namen tovarišem pokazati novo metodo »delovnega pouka«, t. j. udejstvovanje v smeri prostega duševnega dela in s tem v ozki zvezi ročno delo, ki ne sme preiti v brezsmiselni obrtniški letantizem, ampak se mora vedno naslanjati na celokupen pouk. To udejstvovanje delovne zajednice 6. razreda je bilo posebno evidentno in so s tako metodo popolnoma soglašali tudi oficijelni zastopniki šolske oblasti, ki so si razstavo ogledali (oblastni nadzornik Senkovič, nadzornik Koropec in Tomažič).

Razstava je kot prva tovrstna izložba specialne delovne šole vzbudila veliko pozornost ne samo med domačim delavstvom, ampak še posebno med tovariši, ki so z novimi idejami dobili spodbudo k novemu delu. Soglasno so izrazili željo, da se razstava obnovi začetkom šolskega leta ob priliki prvega zborovanja za vse učiteljstvo mariborskega okraja. Tov. Vranc se je razdevojlje odzval vabilu za mesec september in takrat tovariši in tovarišice na plan za ideje nove šole! Postanimo pionirji šolske reforme v prid sedanosti in bodočnosti mi vsi: stari in mladi!

Br. R.

znanstveniki, ki po svoji stroki dobro poznajo te kraje. V lepi obliki podaja knjiga na 242 straneh naslednje vsebine: »Geografsko-etnografski pregled Južne Srbije« (dr. Bor. M. Drobniaković); »Stari srpski spomenici u Južnoj Srbiji« (dr. Vl. R. Petković); »Grad Skoplje i njegov istorijski značaj tokom vekova« (dr. M. Kostić); »Znamenitosti u Skoplju« (dr. P. S. Jovanović); »Kosovski seoski vez« (M. D. Lapčević); »Južna Srbija in Slovenija« (A. Mešlik); »Jedan prilog proučavanja motiva narodne poezije u Južnoj Srbiji« (J. M. Prodanović); »Nekoliko narodnih umotvorina« (Dj. J. Kiselinović); »O osnovnoj karakteristici narodnih govora u južnim krajevima« (dr. M. Pavlović); »Muzičke karakteristike našega juga« (K. P. Manojlović); »Mistična lepota Makedonije kao izbor slikarskih motiva« (Pr. Karalić); »Od Skoplja do Bitolja i Prilepa« (P. Sokolović); »Kroz Kačanik preko Kosova do Kumanova« (N. Trajković); »Skoplje kao kulturno središte« (Gl. Elezović); »Jedan pisac iz Južne Srbije« (D. Pavlović); »Prosvetne prilike u Južnoj Srbiji« (Drag. S. Obradović); »Introspektivni interes Moravsko-vardarskih Srba u doba puberteta« (Sl. Popović); »Južna Srbija kao privredna oblast od 1912. do 1925.« (Drag. Milčević); »Nekoliko utisaka s puta kroz Južnu Srbiju« (St. Marković); »Narodno Pozorište u Skoplju« (dr. P. Slankamenac); »Društvo Sv. Save« (dr. J. Hadži-Vasiljević); »Rad ženskih društava u Južnoj Srbiji« (K. Cvetković); »Sokolstvo u Južnoj Srbiji« (P. M. Lazarević); »Ferijski Savez i njegov rad u južnim krajevima« (Drag. P. Putnik); »Justiniana Prima — Skoplje« (dr. G. Novak); »Crkvena vlastelinstva u Srednje-vekovnoj Srbiji« (dr. R. M. Grujić); »Geološka i rudarska skica Južne Srbije« (dr. M. T. Luković); »Arhiv za arbansku starinu, jezik i etnologiju« (dr. V. Novak); »Južna Srbija u našoj književnosti« (P. Stefanović); »Naša istorijska prošlost u južnim krajevima« (D. Vulović). V podrobnosti se ne bom spuščal; rečem pa lahko, da je knjiga — tiskana deloma v latinici, deloma v cirilici — urejena v glavnem tako, da geografsko-zemljepisni članki tvorijo nekaj okvir za druge skupine člankov, ki se ozirajo na etnografijo, folklor, narodno in cerkveno umetnost ter na kulturno življenje opisanih krajev. Opisom je priloženih več slik, zemljevid Južne Srbije, geološka karta in 11 narodnih napევov iz Južne Srbije. Tako je torej na kratko povedano ta knjiga, ki bi jo priporočil za vodnika onim, ki gredo v Skoplje; primerna pa je tudi drugače za učitelja, ki hoče o teh krajih govoriti v šoli, kakor tudi za šolske knjižnice. Komur je na tem, da jo dobi, naj pošlje na moj naslov najkasneje do 10. avgusta t. l. vsoto 50 Din, kolikor knjiga stane. Naročnikom predam knjige ob njihovem prihodu v Beograd. — Pavle Fleré, Beograd, Ministarstvo Prosvete.

— Nekaj misli k redukciji šol pri nas. (Dopis.) Listi so prinesli pod bobnečim naslovom »Demontiranje osnovnega šolstva v Sloveniji« članke, ki hočejo ustvariti med ljudstvom mnenje, da se pripravlja z neko politično koalicijo ataka na celokupno našo kulturo. Seveda se je pridružil enemu listu še drugi in na to še tretji s še gorostasnejšimi izjavami. Politiki se pripravajo za zadevo, ki je že davno znana; za načrte, ki so jih odobraval ali pa vsaj k njim molčali že davno današnji gromovniki za napredek šolstva v Sloveniji. Da ne bo slepomišenja in varanja javnosti, je treba ugotoviti, da v mariborski oblasti ni takih redukcij, nasprotno bo otvorenih s šolskim letom 1927/28. tam 161 novih razredov. Treba bo na dan z dejstvi, ki jih politiki preobračajo in skušajo slepiti nepoučeno javnost. Stanovsko glasilo bodi tudi v tem oziru zrcalo, iz katerega naj odseva gola resnica, če je ta nekaterim ljuba ali ne. Za tem vprašanjem tiči namreč tudi klasična priča naše prejšnje politične zaslepljenosti, v kateri smo hoteli kljubovati vsem in nikomur, ko sta vladala strankarstvo in zagrizenost in ni nihče računal z možnostjo katastrofe. Kakor takrat tako je tudi za danes boljše, da motrimo taka vprašanja iz stvarnih in ne političnih vidikov. Z vsemi članki ni še rešeno vprašanje redukcij. Na vsak način pa bo treba izpregovoriti tudi jasno besedo, kje je krivda, da je prišlo do redukcij, ker se je potreba v bodoče izogniti takih katastrof in popraviti tudi sedanjost, v kolikor redukcija ni bila upravičena.

— Državna skupščina UJU v Skoplju. Delegati in delegatkinje! Javite nemudoma poverjeništvu svojo udeležbo! Po 1. avgustu došle prijave zaradi prenočišča se pod nobenim pogojem ne bodo upoštevale.

— Uporaba šolskih prostorov v druge namene. Prosvetno ministrstvo je izdalo odlok, na podlagi katerega se smejo uporabljati šolski prostori za izvenšolske namene le tedaj, če je preje že popolnoma ustrezno potrebam šole, a tudi takrat sme krajni šolski odbor dovoliti uporabo prostorov do preklica le v take svrhe, ki ne motijo šolskega dela.

— Učiteljsko zmožnost madžarskega ali nemškega jezika. Ministrstvo prosvete zahteva seznam vseh učnih oseb, ki znajo nemški ali madžarski jezik. Sreski poglavari, ki morajo sestaviti te seznane, morajo pri vsaki učni osebi pripomniti, ali je zmožna za poučevanje v navedenih dveh jezikih.

— Podprimo pevski zbor UJU učiteljsstva. (Iz utemeljitve tozadavnega predloga na pokrajinski skupščini v Kranju.) O njem ni treba govoriti. Vsi ga dobro poznajo. Organizaciji je prepotrben za umetnostno udeleževanje učiteljskega samoizobrazbe in

za vzgojo naroda. Z zborom more stan le pridobiti na svojem ugledu, ne le pri inteligenci, ampak tudi med narodom, kar nam jasno kaže česka in moravska učiteljska pevska zbornica, ki sta dvignila na svetovno slovesnost svojega stanu in naroda. Doslej je zbor javno nastopil v Ljubljani, Trbovljah, Št. Vidu, na Viču in v Kranju s prav lepim uspehom. Odzval se je radevolje pozivu organizacije za koncert na skupščini. Tovariši pevci in tovarišice pevke žrtvujejo mnogo časa in sredstev za prosep zboru. Zato je dolžnost organizacije, da ga podpira ne le moralno, ampak tudi materialno, saj nosi njeno ime. Dosedanja podpora okrajnih društev po 1 Din mesečno je bila malenkostna. Zaradi brezbriznosti je nje gov obstoj ogrožen. Breme je malenkostno, saj je vendar prva dolžnost vsakega člana podpirati v prvi vrsti stanovske stvari. Brez podpore s strani vsega učiteljsstva bi zbor razpadel. Ker je pevski zbor UJU učiteljski organizaciji prepotrben za umetnostno udeleževanje učiteljsstva in za vzgojo naroda in more učiteljsstvo z njim le pridobiti na svojem ugledu, s katerim je združena moč stanu, plačaj vsak organiziran član po 1 Din mesečno za pevski zbor kot obvezno članarino, ki naj jo plačujejo društva poverjeništvu.

— Vrtnarski tečaj na Grmu. V dneh 25., 26. in 27. avgusta t. l. namerava prirediti ravnateljstvo na kmetijski šoli na Grmu tečaj s teoretičnim in praktičnim poukom o vrtnarstvu in zlasti o cvetlicah ter konzerviranju povrtnine. Udeležje se ga lahko moški in ženske ter še posebej opozarjajo na ta tečaj tudi učiteljice in učitelji, ki se zanimajo za vrtnarstvo. Prenočišče bo preskrbljeno deloma na kmetijski šoli na Grmu, deloma na gospodinski šoli v Šmihelu. Po možnosti se bo nekoliko prispevalo tudi za prehrano tečajnikov. Obenem se bo ob tej priliki tečajnikom brezplačno razdelilo nekaj boljšega vrtnega semena in sadik. Ker število udeležencev ne more biti neomejeno, naj se interesi za ta tečaj čim prej prijavijo z dopisnico na ravnateljstvo spec. živinorejsko-poljedelske šole na Grmu v Novem mestu. Ako bi se tečaj radi katerikoli ovir ne mogli vršiti ob določenih dneh, se bo to pravočasno objavilo v dnevnih časopisih.

— Pospeševanje kmetijskega in obrtnega šolstva s strani oblastne skupščine v Ljubljani. V proračunu ljubljanske oblastne skupščine so sledeče postavke v korist nadaljevalnega šolstva: Tečaj za kmetijsko izobrazbo učiteljsstva osnovnih šol 25.000 Din, podpore za kmetijsko nadaljevalni pouk na osnovnih šolah 25.000 Din, prispevki za gospodinske šole 50.000 Din, gospodinski tečaji na deželi 100.000 Din, vzgoja učiteljic za gospodinske šole 25.000 Din, podpora obrtnim in trgovskim nadaljevalnim šolam 200.000 Din, podpore učencem strokovnih šol 50.000 Din, podpore za izobrazbo učiteljsstva strokovnih šol 50.000 Din. Pod partijo prosveta: Podpore raznim prosvetnim napravam 250.000 Din, pospeševanje prosvete 250.000 Din. — Opozorja mo prizadete tovariše, ki delujejo na teh poljih, na te postavke v proračunu oblastnega odbora za ljubljansko oblast.

— Učiteljska disciplinarna sodišča. Glavni prosvetni svet, ki mu je bila poverjena naloga proučiti uredbo o učiteljskih disciplinarnih sodiščih, je končal svoje delo in podal daljši elaborat prosvetnemu ministru ter predlaga revizijo uredbe, ki pa se naj vrši v smislu predlogov UJU.

— Prve disciplinarne zadeve pred novim oblastnim učiteljskim disciplinskim sodiščem v Ljubljani. Dne 15. t. m. je bila pri prosvetnem oddelku v Ljubljani prva razprava po novi disciplinski uredbi o učiteljskih disciplinskih sodiščih. Slučajno je bil kot prvi izzreban za sodnika — strokovnega druga za to sejo tov. poverjenik Andrej Skulj.

— 92letniki mariborskega učiteljskega. Zvesti slovesni zaobljubi, ki smo jo dali pred 5. leti v Mariboru, kličem Vas na naš 35-letni sestanek v sredo 3. avgusta v Celju. Vzpored: Ob 12. uri banket v hotelu »Evropa« tik kolodvora (cene zelo zmerne).

— potem skupno slikanje, ogled mesta in okolice ter skupna večerja. Drugi dan eventualen izlet v Rogaško Slatino, Laško ali Dobro. Tovariši pridite vsi! Sramota za istega, ki izostane! Njega bomo črtali iz naših vrst ali pa odžagali kot suho vejo od debla. Zapomni si Brons! — Da vem priglasiti končno število udeležencev, naj mi vsak po dopisnici naznani število oseb do 1. avgusta t. l. Na veselo svidenje tedaj! — Kar je zmogel znani tov. dr. Brn s svojimi veterani 80 in 81letniki v Slov. Gradcu, to moramo storiti mi 92letniki tudi v Celju; zato le vsi na krov! — Sklicatelj Srečko Pečar, Št. Pavel v Sav. dolini.

— Uporaba šolskih prostorov v prosvetne namene. Da se omogoči učiteljsstvu prosvetno delovanje med narodom odloča prosvetno ministrstvo, da se smejo uporabljati šolski prostori za vse šolske prireditve, za predavanja in prosvetne prireditve pod vodstvom učiteljskega šolskega telovadnice pa smejo uporabljati ko ni šolske telovadbe tudi telovadna društva proti odškodnini, ako isto zahteva krajni šolski odbor. — Učiteljsstvo je odgovorno za to, da se predavanja in prireditve v šolskih prostorih ne zlorabljajo za ščuvanje zoper državo, zakone, državna oblastva in njihove odredbe.

— Pedagoška centrala v Mariboru. (Ped. did. krožek.) Knjižnica Pedagoške centrala v Mariboru se nahaja odslej v Državnem ženskem učiteljsku, 1. nadstropje, soba št. 24. Vhod iz Cafave ulice. Poslovala bo do preklica ob četrtek ob 15. do

17. ure. Seznane knjig bomo poslali šolam takoj, ko bo knjižnica preurejena, najbrž še tekom letošnjih počitnic. — Pedagoško-didaktičski krožek v Mariboru.

— K reorganizaciji Učiteljske samopomoči. Že na zadnji skupščini v Kranju sem mislil sprožiti misel o reorganizaciji U. S. glede na eno točko, ki se je menda pri zadnji izpremembi pravil spravila vanje. To je misel o vsprejemu tudi onih učiteljskih oseb, ki so že izpolnile 50 let. Tem je kratkoma ločen sprejem. A to ni prav! Koliko je med njimi takih, ki bi pod vsakimi, količnik vzprejemljivimi pogoji vstopili radi vanjo! Ker pa je to dozdaj onemogočeno, gledajo v teh gospodarsko-mizernih časih žalostno na trenutke svoje smrti, ko bodo morali njih zaostali svojci, katerim za časa svojega življenja niso mogli ostaviti kakega premoženja, nositi težke posledice njihovega odhoda in kriti ogromne stroške pogreba itd. Mnogo je tudi takih, zlasti na Stajerskem, ki so zdaj v drugih sličnih inozemskih (avstrijskih) društvih. A tudi za te je težko sodelovati preko mej, potem pa gre tudi leta in leta mnogo domaćega premoženja izven naše države. Vem, da bi tudi ti rajši pristopili k domači organizaciji, ako bi jim bil pristop omogočen. Zato naj se pri reorganizaciji U. S. ne preide kratkoma ločeno preko takih učiteljskih oseb in naj se tudi njim omogoči pristop v U. S. Res, da so slučajni umrljivosti v teh vrstah bolj pogosti, kakor pred 50. leti starosti, a to bi ne smel biti vzrok odbijanja starejših, ker gotovo to ni znak kolegialnosti in stanovske enakopravnosti. Da se torej tudi takim omogoči pristop, pa naj se izdelajo pravila v tem smislu, da naj oni nad 50 let stari, ki se nameravajo pridružiti organizaciji, pri vstopu vplačajo primerno določeno vsoto v gotovini (lahko v več zaporednih obrokih), ki naj bi prikladno izenačila nadpetdesetletnike z onimi starejšimi tovariši, ki smejo še vstopati v U. S. Naj se pri reorganizaciji U. S. te izpravičnosti izvirajoče potrebe nikakor ne prezre! — Batog.

— Žensko učiteljske v Somboru je izdalo svoje letno poročilo. To učiteljske ima svoj internat, ki so se ga letos poslužile 103 kandidatkinje, a vseh kandidatkinj je bilo 163. Poročilo, ki je izšlo na 106. straneh, je zelo izčrpno. Prinaša vse statistične podatke gojenk in omenja vse prireditve na zavodu in tudi prav lepo opisuje izlet 14. letnika v Slovenijo. Tako poročila bi bila primerna za vse šole, ampak žalobno da v poletni dobi ni za to primernih kreditov. Somborsko žensko učiteljske z internatom pa iz prihrankov lahko izdaja taka poročila.

— Hrvatski pedagog. knjiž. zbor poroča, da je dne 24. julija t. l. umrl bivši predsednik H. p. knj. zb. Ivan Martinović, profesor učiteljske v pok. Pokojnik je bil star 80 let in ima mnogo zaslug za hrvatsko šolstvo in učiteljsko. Učiteljsstvo mu ohranja časten spomin!

— »Studenci pri Mariboru« je naslov 54 strani obsegajoči knjižici, katero je izdal krajni šolski odbor v Studencih ob priliki proslave 50-letnice ondotne šole. Ta knjižica se prijetno razlikuje od običajnih letnih šolskih poročil in pregledov, kakor so se navadno izdajala pri nas ob podobnih prilikah. Avtor namreč ne podaja suhoparnega razvoja šole, ki se je razvila tekom 50 let iz prvotne dvorazrednice v šestrazredno deško, šestrazredno deklško osnovno šolo ter v dvorazredno otroški vrtec, ampak nam slika v glavnih obrisih zgodovinski razvoj tega važnega delavskega industrijskega kraja od početka pa do današnjih dni. Zato delce ni le poučnega, ampak tudi vzgojnega pomena zlasti za Studence; saj tvorijo večino prebivalstva priseljenci iz najrazličnejših krajev. S pridom jo pa bode čital vsak, kdor se zanima za dogodke in razvoj okolice našega obmejnega Maribora. Knjižico se naroča pri krajevnem šolskem odboru v Studencih pri Mariboru.

— Črnomelj. Na Petrovo, dne 29. junija je odbor Podmladka Rdečega križa na osnovni šoli v Črnomlju priredil razstavo deških in deklških ročnih del. V okusno okrašeni učilnici so bili ob vhodu razstavljene deški ročni izdelki vseh razredov. Malčki nižjih razredov so se izkazali močnejši v izrezovanju in lepljenju in izdelovanju ličnih predmetov iz lepenke. Veščaki pa so tudi v rezbarstvu. Škatljice, stenski okraski, konjički in razne igračke izdelane kar najskrbnejše in najspretnije, so vzbujale pri posetnikih splošno začudenje. Da imajo naši malčki dar plastičnega upodabljanja, so pričali glinasti sadeži in živali, pa mizice, stolčki in drugo. Učenci višjih razredov so pokazali svojo umetnost s strgarskimi izdelki (svečniki, gobice, škatlice, vretenca in slično). Vsak posetnik pa se ni mogel dovolj načuditi preciznim in mojstrskim izdelkom iz pletarstva. Vsak je hotel odnesti s seboj dragocen spomin in listki za srečelov so bili mahoma prodani. Srečni dobitkarji so odnesli stolčke, mizice, stojala za cvetice, košarice v raznih oblikah, da celo zibelko. Na mizah so bili razstavljeni predmeti deklških ročnih del. Tudi ti so vzbujali splošno pozornost in začudenje in učiteljsvo ročnih del je moralo radovednim mamicam neprestano tolmačiti, s kakšnimi sredstvi in na kakšen način je dosegla s pridnimi učenkami tako odlične uspehe. Vsi so prišli na svoj račun; razstavljalci, ki so s ponosom opazovali številne posetnike odhajajoče z zadovoljnim izrazom, pa tudi učiteljsvo, ki je s to razstavo pokazalo uspeh svojega truda. Posetniki pa smo hvaležni vsem, posebno učitelju g. Štrublju in gđ. Miklavčevi. Na svidenje prihodnje leto! — k.

— Pojasnilo. Čeprav je ime »Žika« sodobna skovanka iz besed »Žitna kava«, je vendar postalo to ime zelo popularno, ker ima čisto domač kolorit ter znači priznano dobro in razširjeno blago vsakdanjega konzuma. Neprimerno pa je uporabljati to ime za vsako žitno kavo. Kajti ime »Žika« je zakonito zaščiteno ter pristoji samo dvojnosladni rženi »Žiki«, ki jo izdeluje pražarna »Žika« v Ljubljani.

— Štampiljke za krajevne šolske odbore po predpisu oblastnega šolskega odbora izdeluje Sitar & Svetek, graverski zavod, Ljubljana, Sv. Petra cesta 13.

Učiteljski pravnik.

— § Izpremembe uredbe o krajevnih in oblastnih šolskih odborih. Prosvetno ministrstvo je izdalo odlok O. N. br. 42.609. Z ozirom na zakonske predpise, ki veljajo v poedinih pokrajinah, a do končne revizije uredbe o krajevnih in oblastnih šolskih odborov O. N. br. 28.038/27. odločam, da se spremeni: — čl. 3. poslednja alineja tako, da se glasi: »Ako je več oseb, ki po položaju prijejo v pošteve za krajevni šolski odbor, tedaj vstopi vanj moški najstarejši po činu. — Čl. 7. b) naj se glasi: V začetku meseca maja vsakega leta se vrši vpisovanje obveznikov na podlagi zdravniškega pregleda in po spisku živih otrok, ki ga vodi krajevne verske oblasti, a se pri tem pazi, da se vpišejo v šolo vsi otroci obeh spolov, ki so po obstoječih zakonskih predpisih obvezni obiskovati šolo. — Čl. 7. g) se naj glasi: Vsako leto se sestavlja proračun za vzdrževanje šole v bodočem računskem letu in se ga pošlje oblastnemu šolskemu odboru do konca oktobra v odobrenje. — Za meščanske šole, ki jih upravljajo posebni upravni odbori, ta uredba ne velja. V tem slučaju ne pride upravitelj meščanske šole v krajevni šolski odbor. — Za stopa ministra prosvete: Minister ver Drag. S. Obradović s. r.

— § Polaganje praktičnega izpita kontraktualnega učiteljskega. Prosvetno ministrstvo je izdalo na vse prosvetne oddelke odlok O. N. br. 46.401 z dne 22. julija 1927, ki se glasi: Na vprašanja ali morejo kontraktualni učitelji, ki niso naši državljani, polagati učiteljski praktični izpit, je dala Centralna komisija za izvrševanje uradnega zakona pri ministrstvu pravde pod br. 45.251 od 18. julija 1927. leta sledeče mišljenje: Ker je državni strokovni izpit, po čl. 54. uradniškega zakona eden od pogojev za napredovanje po grupah posameznih kategorij, je samo ob sebi umevno, da morejo polagati strokovne izpite le redni državni uslužbenci. Ker se pri kontraktualnih uslužbenih ne more nikoli povpraševati po kakem ponovnem napredovanju in ker nimajo pravic državnih uslužbenec, niso uvrščeni niti v grupo niti v kategorijo, zato nima zanje strokovni izpit nikake veljave. Ni pa nihče proti temu, da posamezne stroke predpišejo za svoje kontraktualce posebne izpite, ki so lahko povsem identični z enakimi državnim strokovnim izpiti, toda ti izpiti ne morejo imeti značaja državnih strokovnih izpitov, temveč morejo služiti le kot merilo sposobnosti kontraktualca za službo v katero so sprejeti. Kontraktualca se ne more prisiliti do takega izpita, temveč mora biti predviden v kontraktu samen.

Nova napredovanja, imenovanja, upokojitve itd.

— i Premestitve v mariborski oblasti. Ker so na dosedanjih svojih službenih mestih radi oddaje služb postali nadstevilni, so premeščeni naslednji učitelji(ice): Olga Čotar k Sv. Barbari v Halozah; Anton Šeško k Sv. Jakobu v Slov. gorah; Miroslov Kokolj v Lokavici; Ida Lah Gros v Novo cerkev pri Celju; Berta Vivod v Makole; Vladimir Bertonec v Sv. Lovrenc na Pohorju; Ana Valjavec k Sv. Lovrencu na Dravskem polju; Olga Lorgerv v St. Janž pri Dravogradu; Franjo Miklavčev v Pernice; Valerija Urban v Sv. Jurij ob Taboru; Elizabeta Kac v Dobrovniki pri Dol. Lendavi; Eleonora Stergar v Pilštani; Fran Vičar v Strojno; Marija Šoršak v Vitanje; Marija Jurgovic v Velenje; Marija Ogrizek v Sv. Vid pri Planini; Ema Strgar v Sv. Peter pod Sv. Gorami; Elizabeta Svetel v Dobje; Rajko Iglar v Slovenj Gradec.

— i Napredovanje. V 3. grupo II. kategorije: Ferdo Vigele, Metod Kumelj, Josip Župančič, Alojzij Veber, Marija Vidmar, Zora Rakečevlj, Marija Šitnik, Ljudmila Svetelčermak, Alfonz Zeilhofer, Franc Jarc, Pavel Zupanec, Franc Kavčič, Rihard Burja, Janko Prelog, Zvonko Predan, Srečko Vittori, Anica Černež, Franja Tiran-Kroflič, Lidvina Kapfer, Angela Kriz. V 4. grupo II. kategorije: Leopold Bonča, Leopolda Junc, Marija Stroj, Roza Bolha, Roza Ambrožič, Marija Čebular, Zorko Kotnik, Drago Predan, Ivan Ferk, Franjo Humer, Srečko Sekirnik, Irma Mežan-Gogola.

— i Imenovanje so: Pavlina Prosenč-Bogataj in Ivana Kastelic za vrtnarici na Jesenicah, Franja Jeraj pa za učiteljico pri Sv. Francišku Ksaveriju v Savinjski dolini.

— i Imenovanja sta v Pružatovcu v kormajskem srezu podunavske oblasti učitelj Valentin Korošec in učiteljica Olga Korošec.

Naša društvena zborovanja.

Sreska društva UJU so pripravljena zopet sprejeti izstopivše tovariše v Uaruženje. — Ptujsko učiteljsko društvo zahteva razčiščenja s Slovensko šolsko Matico.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ MURSKA SOBOTA je zborovalo v soboto 11. junija t. l. v državni osnovni šoli v Murski Soboti. — Zborovanju je prisostvoval tov. Fr. Skulj v lastnosti tajnika Družbe sv. Cirila in Metoda.

Dopisi. Tov. predsednik je prečital dopis učiteljskega društva za Maribor v zadevi sprave med članstvom UJU in »Edinjša« šic. Nismo proti vstopu Edinjšev v UJU, odločno pa odklanjamo stavljenje nam pogoja. — Po stvarnih pojasnilih tov. Hočevarja, kot dobrega poznavalca razmer, je bila prečitana in po posameznih točkah sprejeta sledeča

spomenica:

1. Pozdravljamo akcijo učiteljskega društva za Maribor, da vstopijo v UJU zopet člani, ki so izstopili iz skupne organizacije, ker se zavedamo, da je UJU edino prava stanovska organizacija. Pripravljeni smo sprejeti tovariše iz »Edinjša« zopet v naše vrste, ako so pripravljeni delovati v prid organizacije na osnovi stanovske solidarnosti.

2. Smo bili in smo za narodno in državno edinstvo; naša pot pa vodi do tega le preko stanovskega edinstva, to pa naj sprejme manjšina, ki ga je dosedaj zanikala, ker le tako pridemo na skupno pot, ki vodi do cilja.

3. Sedanjemu poverjeništvu in vsem članom ožjega sosveta izrekamo popolno zaupanje, ker vemo, da so le-ti spravili našo organizacijo na pravo pot. Boj, ki izvira iz osebnosti, ni nikdar v prid organizacije, je nizkoten! Ne žrtvujemo ljudi, o katerih vemo, da so nesebično in vedno delali v prid organizacije.

4. »Učiteljski Tovariš« je stanovsko glasilo; le v njem je mesto, kjer se zavračajo napadi na naš stan ali na posamezne osebe. Smo pa trdno prepričani, da bodo odgovori in članki, ki posameznikom niso po volji, prenehali, kakor hitro prenehajo napadi na nasprotni strani.

5. Edinstvo je organizacija zase ki nima ničesar skupnega z UJU. Zato ne moremo sklepati o njenem obstoju; sicer pa, ako hočejo člani te organizacije vstopiti v UJU bode vedelo predsedstvo Edinjša, kaj mu je storiti.

6. Tiskovne tožbe so osebne zadeve, v katere se ne moremo vmešavati. Obžalujemo, da so izšli taki napadi na učitelje v učiteljskem listu, da so si morali prizadejati iskati zadoščenje pri sodišču.

Glede na program pokr. skupščine, kakor glede delovnega programa članstva in celotnega poverjeništvu, se prepusti tov. delegatom na pokr. skupščini proste roke.

Finančni zakon za leto 1927./28. Z ozirom na določbe finančnega zakona za leto 1927./28. pozivamo poverjenišstvo UJU v Ljubljani, da zastavi vse svoje sile v doseg o miljenja nekaterih določb tega zakona, predvsem pa sledečih:

1. Službena doba naj ostane nedotakljiva določena 32 let!

2. Z učitelji poročenim učiteljicam naj se izplačajo polne draginjske doklade po načelu: »Za enako delo enako plačilo!« Poverjenišstvo zberi podatke, koliko je a) v Sloveniji, b) v vsej kraljevini z učitelji poročenih učiteljev. Na podlagi teh podatkov je zračunati, kolika je razlika med sedanjimi in polnimi prejemki poročenih učiteljev, posebna deputacija UJU pa dostavi mero dajnim činiteljem konkretne predloge.

3. Odločno zavračamo vsebino in namigavanja znane okrožnice ministra prosvete g. V. Vukičevića, češ, da učiteljstvo premalo dela, da prihaja prepozno na službo in slično, zlasti migljaja, da je šolski upravitelj odgovoren za pravilno ureditev šolskega vrta, poslopja in dvorišča, a država ne prispeva v to niti pare, deloma pa le malenkostne vsote.

4. Prav tako odločno zavračamo naredbo, ki odreja, da bodo na obrtno-nadaljevalnih šolah poučevali le meščanskošolski učitelji. Mar ne doseže osnovnošolski učitelj enakih, mnogokrat celo boljših uspehov? Mar so strokovni izpiti osnovnošolskega učiteljstva brez cene in vrednosti?

Počitniški izobraževalni tečaj v Mariboru. Tov. predsednik je pozval članstvo, da se udeleži tečaja v čim večjem številu.

Poseben dopis gđc. Robičeve, učiteljice v Sulincih, s katerim javlja izstop iz UJU, ker je prejela od društvenega odbora opomin radi neporavnane članarine, so vzeli zborovalci(ke) na znanje s pripombo: »Pri Filipih se vidimo!« Povzročiteljici pisma pa kličemo: »Le tako naprej!!!«

Delegati za pokrajinsko in glavno skupščino UJU so bili sporočeni poverjeništvu oziroma strokovnemu tajništvu.

Samostojni predlogi so bili predloženi istotako poverjeništvu ozir. strokovnemu tajništvu.

Predavanje: Tov. Fran Skulj, tajnik družbe sv. Cirila in Metoda je predaval »O narodno-obrambno delu«. Mož delavec idealist je s svojo prepričevalno besedo vžgal v naših dušah plamen narodoljubja in prepričani smo, da bodo sledili njegovim resnim izvajanjem vsaj nekateri tovariši (ice) in ustanovili v svojih področjih po družnice Ciril-Methodove družbe. Tov. pre-

datelju so šle besede od srca, a prepričan naj bo, da je govoril k srcem! Napeto pozornost poslušalcev in prisrčen aplavz koncem predavanja je temu dokaz.

Pri slučajnostih je pokrenil tov. Hočevar vprašanje šol. odborov, ki je posebno za Prekmurje jako velike važnosti. V debato je poseglo več tovarišev, ki so iznesli pikre sodbje posameznih lokalnih faktorjev o šolskih odborih. Sklep: Pridružim se sklepom dolnjelendavskega društva: Zakon o šolskih odborih naj se prevede do podrobnosti; dostavijo pa naj se navodila za izvršitev naredbe na posameznih kategorijah šol.

Tov. predsednik je zaključil zborovanje, kateremu je prisostvovalo 66 tovarišev(ice), želeč vsem vesele počitnice!

Dujc, tajnik.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MEŠTO PTUJ IN PTUJSKI ŠOLSKI OKRAJ je zborovalo 18. junija v Ptuj. Kljub temu, da se je zborovanje vršilo tik pred sklepom šolskega leta in je bila iz posebnega vzroka opažati zadnje dni rahla indispozicija v učiteljskih vrstah, je vendar došlo na zborovanje 62 članov.

Tov. predsednik se spominja v uvodnih besedah tovarišice Marije Burja, ki je v cvetu let zapustila svoje zemeljsko torišče ter očeta tov. Musekove.

Na predlog tov. Museka se zapisnik ne prečita, marveč se preide kar k poročilu o seji ožjega sosveta, katero je zanimivo postal tov. Musek.

Opozorilo se je učiteljstvo, da se v slučaju kompetenc vsikdar obrne na društvenega predsednika.

Proračun. Tov. blagajničarka prečita proračun za šolsko leto 1927./28. ter pojasni posamezne postavke. Članarino za Jugoslovensko Matico in Družbo sv. Cirila in Metoda bosta pobirala za to določena poverjenika; iz Slov. Šol. Matice pa izstopamo v znak protesta, ker odbor (naj se izsledijo krivci!) Slov. Šolske Matice ni upošteval želje društva radi poverjenikov, marveč je zavzel napram Učiteljskemu društvu ptujskemu svoje posebno izzivalno stališče. Kakor hitro pa se razmerje razčisti, je društvo pripravljeno zopet lojalno podpirati Matico. Sklene se nadalje poslati na skupščino le po enega delegata.

Proračun je bil soglasno sprejet.

Imena članov, ki so s članarino v zastanku, se bodo pri zborovanjih čitala.

Predavanje. Ob splošni napeti pozornosti je tov. Kunst obravnaval temo: »Ura, nazorilo v risarskem pouku«. Pokazal nam je na nazorilih, ki si jih je sam napravil ter na risbah, kako naj si učitelj praktično uredi pouk v risanju, če hoče imeti kar največ uspeha. Tovariši in tovarišice so bili za stvar tako navdušeni, da so si pri tov. predavatelju naročili učila, ki jih je rabil pri predavanju, s čimur mu je bila dana najlepša zahvala.

Slučajnosti. Članstvo se pozove, da preštudira popravljeni učni načrt, naj upošlje morebitne predloge za izboljšanje načrta. Po toči zvoniti je prekasno.

Debatira se o pravilniku krajevnih šol. odborov, zlasti o sprejemanju novincev.

Sklene se pozvati poverjeništvu in Glavni odbor, da napravita vse potrebne korake, da izide k pravilniku predhodna naredba ter se pozoveta, da protestirata proti temu, da se šolski zakon ureja s finančnim zakonom.

Prihodnje zborovanje bo meseca septembra; dan pa določi odbor.

+ Poročilo o zborovanju ljutomerskega učiteljskega društva, ki se je vršilo dne 9. maja v Ljutomeru.

1. Tovariš predsednik pozdravlja navzoče člane in članice, posebe še tov. goste. Važen pomen pripisuje predavanju tov. Muzeka, ki bo kot član ožjega sosveta UJU pov. Ljubljana podal obsežno poročilo o poteku zadnje seje ožjega sosveta.

2. Dnevnomu redu sledita dva praktična nastopa tov. Koprivca. a) 5. šol. leto (4. razred deška šola). Razštevaje z decimalnimi števili. b) 5. šol. leto (4. razred dekliška šola) Dragotin Kette: Tončkove sanje. Po dovršenih nastopih podaja tov. Koprivc smernice o postopku učitelja pri pouku, ki je najvažnejše sredstvo vzgoje, vse povečini iz lastnega izkustva in po znanstvenih virih sodobne pedagogike.

3. Problemi sodobne pedagogike. Tovariš Koprivc poda kot večak na pedagoško-znanstvenem polju zanimivo predavanje o najnovejših problemih pedagogike, katere proučujejo pedagogi sedanje dobe. Specializira se pri svojem predavanju tudi na razne panoge pedagogike ter naslanja svoja izvajanja na lastna izkustva, pridobljena s praktičnim udejstvovanjem v šoli. Tovariš predsednik se mu za zanimivo predavanje iskreno zahvaljuje.

4. Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita in odobri.

5. Dopisa v zadevi »Tov. Moderndorferja« in »Pedagoškega krožka« se vzameta na znanje. Soglasno se sklene, da društveni korporativno pristopijo k društvu za zgradbo »Učiteljskega doma« v Mariboru, ker se je znižala članarina na 20 Din. —

6. Tov. predsednik omenja, da se v bodoče glede volitev članov v disciplinarno

sodišče volijo samo taki člani, ki so svoj čas služili v ljutomerskem srezu. Priporoča nadalje tudi mlajšim tovarišem, da pridno pristopajo k društvu »Učiteljska samopomoč«. Prihodnje zborovanje se vrši 11. junija pri Sv. Jurju ob Ščavnici.

7. Zadnje točko dnevnega reda je tvorilo zanimivo poročilo tov. Muzeka o poteku zadnje seje ožjega sosveta UJU pov. Ljubljana. Poročilo je vsebovalo vse polno organizatoričnih, šolskih in stanovskih vprašanj, ki so se na seji razmotrivali. Predsednik se poročevalcu tov. Muzeku iskreno zahvaljuje ter zaključil zborovanje.

+ Savinjsko učiteljsko društvo za vranski okraj je zborovalo dne 11. VI. 1927 v Letušu. Od 37 članov je bilo navzočih 29.

Pozdrav: Tovariš predsednik je pozdravil vse navzoče, predvsem še tov. g. šol. nadzornika Pestevška, ki je bil prvič v naši sredini, nakar se je zahvalil g. nadzorniku in v kratkih besedah pozdravil nas vse.

Zapisnik zadnjega učit. zborovanja se je prečital in odobril.

Dopisi: Med dopisi so bili važnejši oni za 1. Učiteljski dom v Mariboru, 2. za učiteljsko Samopomoč, 3. za Pedagoški krožek v Mariboru.

Slučajnosti: O navedenih dopisih se je premišljevalo in sklenilo tako: Za Učiteljski dom v Mariboru je plačal vsak član takoj po 20 Din tovarišu blagajniku, ki bo poslal zbrano vsoto svojemu namenu. — Pri dopisu o Samopomoči je tov. g. nadzor-

nik predlagal, da bi vsi naši člani pristopili k Samopomoči. Nato se je izvolila tov. Rojnikova, da ona za vse uredi to zadevo. — Za izobraževalni tečaj v Mariboru je bil izbran tov. J. Jarh. — O pedagoški centrali bomo sklepali, ko bomo imeli natančnejša poročila po tov. Jarhu iz mariborskega pedagoškega krožka. — Ela Križ, tajnica.

Naročajte vsa tiskarska dela za društva, šole, urade itd. v »Učiteljski tiskarni« v Ljubljani!

Štampilje

za krajevske šolske odbore po predpisu

Oblastnega šol. odbora

izdeluje graverski zavod

SITAR & SVETEK

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 13.

Izšel je!

Gröbming - Lesica - Mole :

Izšel je!

Srbskohrvatsko-slovenski slovar

Besedni zaklad tega slovarja vsebuje na 432 straneh vse izraze iz vseh knjig, ki so v rabi na naših šolah, poleg tega pa vse izraze iz vsakdanjega življenja za dom in urade, v kolikor so različni od slovenskih.

Slovar je opremljen z akcenti, kar je neprecenljive vrednosti za šolo, ker brez akcentov ni mogoče srbskohrvatske pravilno izgovarjati. V slovarju je upoštevana ijekavščina in ekavščina, tako da ne pride človek v zadrego ne pri čitanju hrvaških, ne srbskih knjig.

Ker je naklada slovarja zelo mala in ker bo zato v nekoliko tednih knjiga razprodana, je v Vašem interesu, da slovar čimprej naročite.

Naročila sprejema

Učiteljska knjigarna v Ljubljani, Frančiškanska ul 6

Cena 50 Din. Pri skupnem naročilu (najmanj 10 izvodov) cena à 45 Din.

Peličan

ZALOGA BARV, TUŠEV IN RADIRK
POVSOD NA ZALOGI • TISKOVINE NA ZAHTEVO
GÜNTHER WAGNER, WIEN X.1.

A. & E. Skaberne, Ljubljana.

CEFIR

za srajce in bluze
v veliki izberi!

